No. 1415 Zaterdag 11 Februari 1911. 28ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Oud No. 223. Nieuw No. 4.
Waterkant, Overzijde.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire. Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 10 Februari.

De ware Vrijheid.

Lezing gehouden voor de Leden van den

St. Thomas-kring

door

P. fr. Ambr. Kuijpers.

Monseigneur
Z. Eerw. Paters en Fraters
Dames en Heeren

Vóór alles, een woord van dank aan den Z. Eerw. Pater Directeur van dezen welbekenden St. Thomas-kring, voor het vertrouwen door Z. Eerw. in mij gesteld, mij uitnoodigend op dit jaarfeest het woord te voeren.

Met blijdschap heb ik die taak aanvaard, het een voorrecht vindend gekozen te zijn, iets bij te dragen tot opluistering van dezen avond, den glorie-avond van den kring, die in zijn vaandel voert het: „*Deus scientiarum Dominus est*", God is de Heer der wetenschappen."

Alléén het opschrift reeds van uw vaandel, doet mij er aan herinneren, dat deze vereeniging een wetenschap met gelooven verbindt.

Ziet, mijne vrienden, *dat* is het in U, wat mij zoo aantrekt. Te groot, veel te groot is het aantal dergenen, die om wille van een weinig wetenschap, een groote dosis ongeloof bezitten. Dit is niet de schuld van de wetenschap, maar van hun half-weten. Grondige kennis toch voert tot God, oppervlakkige kennis voert van God af. Een vereeniging dus, die gelooven verbindt aan weten, en beiden gelijktijdig doet aanwassen — zulk eene vereeniging dient geëerbiedigd te worden. En als men dan een uitnoodiging ontvangt, iets bij te dragen tot bereiking van dat verheven doel, dan wijst men dat verzoek niet van de hand, maar men neemt met graagte ook dit werk nog, bij het vele dat men reeds heeft.

Dit alles echter belet niet, dat ik met een zekere vrees vervuld werd. Gewoon te spreken tot de vereeniging, — de mij zoo sympathieke „Reunion chikitoe San Hosé" — eene vereeniging waar véél geloof in is, maar weinig wetenschap — (doch daarom geenzins te minachten, want geloof is en blijft het voornaamste) en zich dan op eens verplaatst te vinden te midden van dit uitgelezen publiek; — ziet dan is men als een visch buiten zijn element, men gevoelt zich minder thuis, men is bang een brutaal waagstuk aan te durven.

Toch ik zeide tot mij zelf: „Moed gevat, de pen opgenomen en daarna gesproken tot heil van den jongeling, die geloof en wetenschap in zijn leven wil verbinden.

Op Curaçao is zulk eene vereeniging van onschatbare waarde, en al kan ik dan slechts aanbrengen een pover aandeel, alle moeite voor deze vereening is een verdienstvol werk, een sociaal werk tevens."

Intusschen Dames en Heeren, wil ik mij nog schuilen achter het spreekwoord der ouden „*Si desint vires, tamen est laudanda voluntas*" al ontbreken de krachten, toch is de wil te prijzen."

En nu ter zake.

Tot onderwerp heb ik gekozen:

HET WEZEN DER WARE VRIJHEID.

Wat beteekent het woordje „vrijheid" zoo dierbaar aan ons allen? Wij gaan er groot op, als wij ze bezitten, willen haar veroveren met geweld en eenmaal ze genietend, niet missen voor wat ter wereld ook.

Vrij zijn, is de wensch van het kind, dat nauwelijks komt kijken en blijft het liedje van verlangen nog in hoogen ouderdom.

Zaagt gij nooit een kleinen dreumes met zijn bloote voetjes stampvoeten van drift, als hij zijn zin niet kreeg?

Zóó is de eerste uiting der vrijheidszucht. Kent gij ze niet die oude, afgeleefde menschen van deur tot deur bedelen om een stukje brood? Daar zijn er onder hen, die zich een veel beteren ouden dag zouden kunnen verzekeren als zij maar wilden leven binnen de gastvrije muren van het hospitaal, maar ...... zij willen *vrij* zijn. Zóó met individuen, zóó met volken.

De wensch van Amerika is het, te zijn het land der „vrijheid" en de fransche revolutie begon haar strijd onder de leuze; *vrijheid, gelijkheid en broederschap*, deze drie, maar vrijheid was nummer één.

En toch wordt vrijheid zoo dikwijls verkeerd begrepen, en daarom kan zij zoo gevaarlijk zijn.

Ik vraag U, geacht publiek, weet gij wat vrijheid zeggen wil? Verstaat gij onder vrijheid: miskenning van gezag, verachting der wet? Ik hoop van niet. Want, verstaat gij vrijheid aldus, dan hebt gij geen recht tot klagen als men U heden avond nog Uw geld ontrooft. De vrijheid immers heeft dan alle verbod en alle bezit afgeschaft.

Maar ik begrijp, dat een ieder uwer zal terugschrikken voor zulk een consequentie; ieder uwer zal zeggen dat het onzin is, te rooven of te moorden in naam der vrijheid. Vrijheid moge vrijheid zijn, maar recht is recht, en de vrijheid van mijn buurman, heft mijn rechtmatig bezit niet op.

Zeer juist; vrijheid heft geen recht op; vrijheid heft geen wet op. Die vrijheid aldus verstaat, verwart het met willekeur, met bandeloosheid, met anarchisme. De vrijheid moet staan naast de wet, naast het recht, de vrijheid moet de wet eerbiedigen en de wet de vrijheid, zij moeten hand aan hand gaan, tot welzijn van het algemeen, tot bloei en zegen van de maatschappij.

Waarin dan bestaat de ware vrijheid? Het moet U, leden van de St. Thomas-kring aangenaam zijn, de woorden van Uw glorievollen patroon letterlijk te vernemen. Welnu. In het 1e. deel van zijne Summa theologica zegt Sint Thomas: „*Libertas cujuslibet rei est dominium et potestas sui actus ad opposita*" d. w. z. de vrijheid bestaat in het volle bezit van zijne handeling, zoodat men tevens macht en vermogen behoudt het tegenovergestelde te kunnen doen."

Zoo sta ik hier voor u, *vrij* d. w. z. op het oogenblik dat ik voor U sta, verlies ik het vermogen niet ook te kunnen zitten; al spreek ik thans, zou ik ook kunnen zwijgen, ik spreek over vrijheid, maar ook zou ik kunnen spreken over electriciteit indien ik zulks verkoos. Een dergelijke vrijheid nu, bezitten alléén de wezens die verstand en wil bezitten; en daar alleen de mensch die bezit van de ondermaansche schepselen, zoo is alléén de mensch vrij en niet het dier. Bij dieren spreek ik van instinct, van natuurdrift, maar niet van vrijheid.

Na deze kleine uitweiding stellen wij opnieuw de vraag. Waarin bestaat de vrijheid van den mensch?

Het *verstand* en de *wil* zijn de zetels der vrijheid. Geen andere vrijheid is den mensch geschonken dan deze beide.

Vraagt gij nu, waarin bestaat de vrijheid van het verstand, waarin de vrijheid van den wil, dan antwoord ik; de vrijheid van *het verstand* bestaat in het zuiver zijn van dwaling; de vrijheid van *den wil* in het streven en verlangen naar zedelijk goed. Beide zullen wij behandelen, doch op de eerste plaats de vrijheid van het *verstand.*

De vrijheid van het verstand bestaat in het zuiver zijn van dwaling. Immers de leugen maakt het verstand tot slaaf, het bindend aan datgene wat valsch is, bedrogen door *schijn* van waarheid,

Indien iemand uwer door schoone taal verleid, door sofismen bedrogen, bewogen zou worden als waarheid aan te nemen, wat geen waarheid is, dan maakt die persoon zich naar den geest tot slaaf. Dit moet U allen duidelijk zijn. Het verstand heeft tot doel, het ware als zoodanig aan te nemen en het valsche als leugen te verwerpen. Doet het dit nu niet, maar neemt het, wat leugen is voor waarheid, dan is het verstand blind en oordeelt over de zaken, juist tegenovergesteld aan haar wezen en innerlijke waarde. Een mensch in dwaling is als een die lijdt aan *daltonisme*, wat groen is noemt hij blauw, wat bruin is, zwart.

Dwaling maakt het verstand tot slaaf. Denkt daar een weinig over na, M. H. het is onze aandacht overwaard.

Een slaaf is overgeleverd aan de nukken van zijn heer, zoo ook het dwalend verstand aan de leugen.

Een verstand bezijden de waarheid, bevindt zich als op een hellend vlak, en zinkt dieper en dieper, van de eene dwaling tot de andere. Het verstand is dan geworden als een schip zonder roer, gevaar loopend stuk te slaan op de rots.

Hoe ellendig ook die toestand moge zijn, hoe vernederend ook voor den redelijken mensch het gevaar van te kunnen dwalen dreigt ons allen. Denkt slechts een oogenblik aan de wisselingen welke de wijsgeerige meeningen, alléén reeds in de vorige eeuw, hebben ondergaan. In het begin der 19e. eeuw schitterden Schelling en Hegel als sterren van de eerste grootte aan den hemel der wetenschap. Spoedig namen anderen hun plaats in, die ook weder verdwenen en stap voor stap ging het afwaarts tot aan Hartmann en Häckel. Nu begint er tegen de ontkenning van al het hoogere eene reactie naar het idealisme merkbaar te worden. Van al die tegenovergestelde meeningen, kan in het gunstigste geval, slechts ééne de ware zijn, maar welke het is, kan deze wetenschap ons niet klaar maken. Een feit is het, dat geen van allen op duur voldoet, en daarom weder spoedig verlaten wordt. Om ook weer meer kracht bij te zetten aan de wanhoopskreet der dwalende wetenschap: „*Ignoramus et ignorabimus*" wij weten het niet en zullen het niet weten.

Slechts één is er onder de menschen geweest die alwetend was en niet kon dwalen; maar deze ook was *méér* dan mensch. Hij was de Christus, Zoon van den levenden God. Uit Zijn mond kwamen de woorden des eeuwigen Levens, woorden vol van waarachtigheid en waarheid. Hij is *het* gezag, het hoogste gezag bij uitnemendheid. Hij heeft recht tot spreken en wij het voorrecht deemoedig toe te luisteren. En van Hem, hebben wij het vernomen, dat vrijheid van het menschenverstand gelegen is, in het bezit der waarheid.

Christus sprak: „*Gij zult de waarheid kennen en zij zal u vrijmaken.*" Gij zult de waarheid kennen en in die kennis zal uwe vrijheid gelegen zijn. Let wel M. H. Christus zeide *niet:* Ik zal u doen *zoeken* naar de waarheid. Neen, gij zult haar *kennen* — bezitten. Hij zeide *niet:* „Zietdaar een boek, leest het, neemt het in u op en zoekt naar de waarheid, en mocht gij haar vinden, dan doet gij wèl; mocht gij haar niet vinden, zoo bezit gij haar toch, omdat gij er naar streeft, — neen niets van dat alles. Christus zeide: „*Gij zult de waarheid kennen en bezitten en de waarheid zal u vrijmaken.*"

Vandaar dan ook, dat de waarheid *alléén*, de vrijheid geeft.

Christus is heengegaan, doch zijne stichting bleef, en met hetzelfde gezag als Christus weleer zeide: „*De waarheid zal u vrijmaken*", *en* „*Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven,*" zoo spreekt thans de kerk met goddelijk gezag. Wie niet *met* die kerk is, is *tegen* haar, omdat de leugen staat tegenover de waarheid. En wil de mensch thans vrij zijn, dan moet hij behooren tot deze kerk, die hem zal geven de vrijheid der kinderen Gods.

Waarlijk, M. H. welk een heerlijke vrijheid geeft de kerk aan ons verstand! Zeker, allerzekerst zijn wij van de waarheid. Voor ons is de waarheid klaar en helder. Ieder kind kan zoo juist weten, wat de kerk leert, hare uitspraken zijn ondubbelzinnig, hare geboden niet onbegrijpelijk.

Welke een contrast tusschen onze leer en die tallooze dwalingen! Door de eeuwen heen, bleef ons geloof ongeschonden bewaard, wel mocht het nader verklaard worden door den eisch der omstandigheden, maar het geloof veranderde niet, het vermeerderde niet, Christus werk was volmaakt. En thans in de 20ste eeuw belijden wij dezelfde waarheden, waarvoor de eerste christenen in de arena hun bloed vergoten; en als ons zouden worden voorgelegd dezelfde vragen als weleer aan de apostelen, zouden wij nu na 2000 jaren ook antwoorden: „*Non possumus*" wij kunnen niet. Gij kunt ons gevangen nemen, ons dooden, maar *dwingen* de leugen als waarheid aan te nemen. „*Non possumus.*" Ziet dat is de vrijheid der kinderen Gods. Het lichaam kan gedood worden, maar niet de geest.

Denkt gij M. H. zulk een vastheid te vinden in de andere belijdenissen? Onmogelijk! Voor een *menschelijk* woord sterft men niet; en mag het dan zijn, dat een of andere belijdenis meent zich te mogen beroepen op een enkeling, wij tellen onze vrijen tot in den dood bij duizenden en millioenen.

Veronderstelt, dat men het Protestantisme had vervolgd, gelijk ons geloof; meent gij dat het nog zou staan? Ondanks gunstige omstandigheden heeft het zich niet staande kunnen houden gedurende één eeuw. Wat men nu na 3 eeuwen nog Protestantisme noemt, is niets dan de naam alleen.

Vanwaar die kracht der katholieke kerk? Zij is gebouwd op de rots der waarheid. Zij is gegrondvest op Hem, Die wederom waarheid sprak toen Hij zeide: *De poorten der hel zullen haar niet overweldi-*

Feuilleton.

St. Eustatiaansche Ditjes en Datjes.

Neen, om den drommel niet, mijn opbeller heeft gelijk.

Reken er maar op, mailde ie, dat 't steamertje niet vóór Januari 11 in de vaart is.

Ende 6 uur 17 minuten nieuwjaarsochtend 1911, stoomde de „Prinses Juliana" de baai van St. Kitts binnen, ging tegen den middag onder stoom naar St. Eustatius, en ving aldus aan haar route tusschen de Boven- en Benedenwindsche eilanden.

De „Prinses Juliana", was in de vaart.

Ik ben deze publieke rehabilitatie eenigermate verschuldigd aan mijn conscientieuzen opbeller, omdat ook ik, snood genoeg, aan 't twijfelen ben geslagen, toen ik las dat de „Juliana" einde Oct. uit Holland vertrokken was.

Dus — en die „dus" bleek te zijn 'n pyramidale „latius hos," dus komt ze begin December op St. Eustatius en dus ga ik tegen dien tijd naar Saba of St. Martin en retourneer als 'n Amerikaansche petroleumkoning in mijn brandnieuw eigen steamyacht.

Met 't oog daarop liet ik zelfs den vouw opstrijken in mijn 1ste klas-pantalon.

En 't geschiede dat ik begin Dec. met 'n verweerd groentje zonder vouw, in 'n vunzig zeilsloepje op reis ging, en nà 'n dag of wat wachtens en hoopvol kijkens naar de St. Martijnsche seinballen, weer met zoo'n zelfde gelegenheid en weer in datzelfde vouwlooze groentje de terugreis aanvaarde.

En die 15 lange uren van zee-ellende op dat glibberig dekje heb ik geleden met heroïeke berusting, als 'n soort van expiatie voor mijn twijfelzucht aan de waarheidsliefde van den man, die 't beter wist dan ik en geheel de Curaçaosche pers.

* * *

Dolgaarne pende ik mijn impressies neer over onze nieuwe stoomverbinding, helaas: Mij rest 'n antwoord op 't Engelsch stuk tegen Jan Paul in Amigoe van den 12den Nov. ll.

Zeg ouwe, schreef me 'n vriend uit Curaçao, hier uitstekend met de toestanden bekend, dat zal je ook geen hoofdbrekens kosten om dat te weerleggen, multa non multum.

Precies, wat mij bij 't lezen door 't hoofd speelde.

Ineens maar met de deur in huis gevallen.

Ik persisteer in mijn bewering, dat we hier op St. Eustatius rijk zijn niet 500 maar 2000 H. A. bebouwbaar land.

Men is zoo beleefd zulks 'n fabel te noemen, mijn trouw rijpaard Sultan wordt om zulks te bewijzen ook al van stal gehaald. Maar....

De heeren kunnen die fabel zwart op wit lezen, als ze zich slechts de moeite getroosten, eventjes naar 't archief op ons eiland te stappen, in 'n *officieel* stuk, onderteekend door gezaghebber Joh. de Veer.

Niet noodig daarvoor naar den Haag te reizen, hier op St. Eustatius heb ik maandenlang in de archieven geneusd, en heelemaal niet in 't moederland, daar had ik wel wat anders te doen.

En in dat officieële stuk staat, ik citeer letterlijk:

„Volgens eene in den jare 1829 ge-
„dane opmeting van de plantaadje-
„gronden, wordt het getal akkers
„door ingezetenen in eigendom be-
„zeten op nagenoeg 8000 gesteld,
„stelt men hiervan 3000 akkers op-
„pervlakte voor onvruchtbare heu-
„vels, welke geheel voor den Land-
„bouw of tot weiland ongeschikt zijn,
„dan blijft er voor BEBOUWBAAR
„grond 5000 akkers oppervlakte."

En daar 5000 akkers gelijk zijn aan 2000 H. A. concludeerde ik en concludeer ik nog zoo logisch mogelijk, dat we geen 500 maar 2000 H.A. bebouwbaar land rijk zijn.

Heeft men nu eenig recht om mijn opgave 'n fabel te noemen?

Zoo fabelachtig idioot zal ik toch niet zijn, om zulk 'n stuk te phantaseeren.

Kom nou!

Men lanceerde ook weer in heel veel lange zinnen „the great exodus" van hier naar Amerika en andere regionen.

En ik kan 't gerust niet helpen, maar ik kan nog maar niet vinden, dat 't daarmee nu zulk 'n vaart loopt.

In 1909 — let wel weer OFFICIEELE cijfers — in 1909 vertrokken er 8 en kwamen er 8 terug.

Verleden jaar in 1910 vertrokken er 33 en retourneerden er 23.

Is dat nu „the *great* Exodus to the U. S. at present time", 10 heele menschen in 2 jaar?!

Dan exodussen ze in St. Kitts er erger op los. Op 'n mooien namiddag gingen er ineens 450 St. Kittsmannetjes op reis naar Costa Rica.

Nu weet ik ook drommels goed, dat er heel wat Statianen wegtrekken naar Amerika en dat hebben ze vroe-

gen." Zij gaat den tijd door, als de altijddurende zuiveraarster der menschelijke begrippen. Die in de kerk is, heeft slechts te luisteren en gehoorzaam te zijn als een kind. Wie zal anders spreken dan zij, die de woorden heeft der eeuwige Waarheid?

De waarheid is één...... dus die tegen haar spreekt, dwaalt en moet worden uitgeworpen, wijl de leugen geen recht heeft van bestaan. Hoevele vijanden, sekten groote en kleine zijn opgestaan tegen de waarheid. Maar zij konden haar niet dooden. Zij zelven sneuvelden, de een na de andere en de kerk ging de eeuwen door gedachtig het woord van haar stichter „*Laat de dooden, de dooden begraven, gij echter volgt Mij.*"

De glorievolle historie der kerk, is de glorievolle historie der waarheid en der vrijheid.

Nooit heeft de kerk eenig mensch gekend aan wien zij zich moest onderwerpen. Noch koningen, noch keizers, noch hunne legermachten. Zij weken terug, omdat tegen de macht der waarheid geen macht bestaat. Altijd zal de goddelijke waarheid zegevieren, nooit zal de „vrije" kunnen gemaakt worden tot slaaf, nooit of te nimmer.

Laten wij u die vrijheid nog duidelijker maken door een voorbeeld uit het dagelijksch leven.

Nog niet lang geleden, kwam een zeker man uit zijn dorpje in eene groote stad. Hij ging daar zonder het te vermoeden eene Anglikaansche kerk binnen, meenend dat het eene Roomsche was. Alles wat hij daar zag was volkomen als in eene katholieke kerk: het altaar, de brandende kaarsen, de misgewaden, alles in één woord deed de man denken, dat hij was te midden zijner geloofsgenooten. Dan de preek begint. En tot zijn verbazing merkt onze vriend dat de spreker zich voortdurend beklaagt over het gebrek aan geloof, dat gevonden wordt bij priesters en bisschoppen, met betrekking tot het dogma der Eucharistie. Al luisterend hoort onze vriend dat de spreker leeraart, dat de tegenwoordigheid van Christus in het Allerheiligste Sacrament meer een vrome meening is, dan een onfeilbaar leerstuk des geloofs, ... en de man neemt zijn hoed en gaat heen.

Ik vraag u, wie onder al die toehoorders, was de vrije man? Was het niet onze Katholiek, die niet alleen de leugen niet wilde gelooven, maar zelfs niet aanhooren? Gold het een zuiver wetenschappelijk punt, o, hoe licht had men dien eenvoudigen landsman kunnen bedriegen; maar in zake van geloof? de waarheid had dien man vrij gemaakt van dwaling.

Wat het geloof is voor dezen man, M. H., kon het zijn voor ieder Katholiek. Het komt er maar op aan, dat men zijn geloof praktizeert. Dan krijgt men, wat geheeten wordt de „*sensus catholicus,*" die voelhorens voor de waarheid, die trillen van verontwaardiging bij het hooren der dwaling. Voor hem, die zijn geloof in praktijk brengt, heeft de waarheid een muur opgetrokken tegen de dwaling en een afgrond gegraven tevens. De muur is te hoog, de klove te diep dan dat zulk een Katholiek zich zoo ongemerkt zal laten rooven de „vrijheid" der kinderen Gods.

M. H. ik wensch U allen zulk een benijdenswaardige vrijheid als zoete vrucht van een in–praktijk–gebracht geloof.

Wordt vervolgd.

BLADVULLING.

Als alle leed der menschheid in één klank kon worden saamgevat, dan zou de hoop er toch nog altijd het harmonische accoord voor vinden.

ALOË.

Uit de Handelsberichten bladz. 46. van de beroemde chemicaliën-fabriek van GEHE & Co. *Aktiengeselschaft, Dresden* van het vorig jaar vertalen wij het volgende:

„De markt voor **Aloe uit de Kaap** was aan veel schommeling onderhevig. Toch bleef over het algemeen vaste stemming overheerschend, daar de oogst van de Aloë in de Kaap-Kolonie in werkelijkheid veel geringer was als ooit te voren, terwijl ook de berichten van daar tijdens den duur der campagne (van het lekken en koken) die eerste ongunstige berichten bevestigden. De vraag naar deze Aloë was buitengewoon levendig, waardoor de neiging van de marktprijzen om te stijgen nog meer ondersteund werd.

Tot omstreeks het midden des jaars (1909) bleef de prijs omtreeks 10.— mark voor de 100 KG. In Augustus kwamen bijna tegelijk tijdig verschillende partijen te Londen aan, hetgeen een kleine daling voor een korten duur ten gevolge had, die reeds in de laatste maanden van het jaar werd ingehaald en toen voor een vasten prijs plaats maakte.

Van de **Aloe uit Curacao** bereikte de toevoer nog steeds niet de hoogte van vroegere jaren; toch was de hoeveelheid die in 1908 ter markt kwam, voldoende voor de vraag en de behoefte, hoewel de voorraad op de importplaatsen nu en dan een vermindering onderging en dien ten gevolge ook de prijs een kleine stijging onderging.

Nieuwe toevoer bracht in zulke omstandigheden spoedig weer de markt op den ouden prijs. De veel gezochte, zwartglanzende soort, zeer gelijkend op die van de Kaapkolonie was bijna voortdurend in voorraad. In tegenstelling met vroegere perioden ontbrak ook de lekverkleurige evenmin, doordat sommige bezendigen bijna uitsluitend uit die soort bestonden; daardoor kon de prijs ervan ook wat lager gesteld worden.

De **Aloe uit Sicilie**, afkomstig van de *Aloë vulgaris Lam*, is tot nu toe nog weinig in cultuur gebracht. Deze is zeer rijk aan *Aloïn*, aangegeven door de formul: C_{15} H_{20} O_7, zoodat voor deze aloïn zelfs een anderen naam nl. *Sikaloïn* (Aloïn–gehalte in de Aloë van Sicilië) is voorgesteld. Dit *Sikaloïn* is verwand met het *Nataloïn* (aloïn-gehalte in de Aloë van Natal) en met het *Capaloïn* (aloïn-gehalte in de aloë van de Kaap) en onderscheidt zich echter van het *Barbaloïn* (id. in de aloë van Barbados) C_{16} H_{16} O_7, dat uit *Aloë vulgaris*, die op Barbados in cultuur is, gewonnen wordt. Het hooge aloïngehalte van de siciliaansche aloë belooft blijkbaar voor de verdere aanplanting van deze soort goede vooruitzichten."

* * *

Aan dit *Handelsbericht* knoopen wij de volgende beschouwing vast.

Wat de prijs van 10 Mark per 100 kilo betreft, schijnt deze—wanneer er ten minste geen drukfout bij in het spel is. — zeer raadselachtig.

Immers de marktberichten elke maand opgenomen in de *Tropenpflanzer* geven voor het jaar 1908 aan: 65–70 mark per 100 kilo, melke prijzen steeds stationair bleven tot in het einde van 1909. Eerst voor December van 1909 vonden wij een aanzienlijke stijging genoteerd nl. 75–80 mark per 100 kilo. De prijzen zijn berekend voor de Duitsche markt van Hamburg, zonder dat daar de waarde van de accynsen of invoerrechten bij gerekend zijn. Mogelijk is dus, dat 100 m. bedoeld is (in plaats van 10 mark), doch met inbegrip van de invoerrechten.

Wat hier als **Curacao-aloe** wordt aangeduid, is natuurlijk de algemeene naam van de aloë uit de geheele kolonie afkomstig, zoodat daaronder eveneens de aloë van Aruba en Bonaire begrepen is.

Nog iets anders van groot belang voor de aloë–cultuur in onze kolonie, valt uit dit *Handelsbericht* af te leiden. Daar blijkt uit, dat door de *Pharmacopaea* de waarde van het aloë-extract bepaald wordt naar het hooger of lager gehalte aan *aloïn*, en dat juist om dat hooge percentage aan *aloïn* de aloë–cultuur op het eiland Sicilië zulk een schoone toekomst tegemoet gaat.

Nu missen wij evenwel in bovengenoemd bericht van de firma GEHE & Co. een opgave van het aloïngehalte van onze Curaçaosche aloë, zoodat juist het punt van vergelijking ontbreekt.

Het ligt voor de hand, dat het voor deze cultuur op onze eilanden van veel gewicht is, iets naders hieromtrent te weten te komen, om dat juist in deze richting onze cultuur zich zal moeten ontwikkelen. Mogelijk, dat een onzer chemici op Curaçao dat aloïn-gehalte van onze aloë kan bepalen. Anders zal het *Actiengeselschaft* van GEHE & Co. in Dresden ons hieromtrent kunnen inlichten. Dan moet er een middel gezocht worden, om dat *aloïn*-percentage in onze aloë te verbeteren. Misschien is het wel mogelijk, dat reeds een verandering in de wijze van koken van het aloësap een stijging ervan kan te weeg brengen, maar meer waarschijnlijk, dat alleen door kruising of veredeling van onze soort aloë een betere kwaliteit met meer aloïn-gehalte kon ontstaan. Doch dat is niet het werk van den eersten de beste. Daarvoor zouden we iemand als Luther Burbank van Californie in ons midden moeten hebben, wien o. a. door kruising van verschillende soorten van mais, in het belang van olie–fabrikatie uit mais, eindelijk mais kweekte die een 4 maal hooger oliegehalte had, dan alle andere bestaande soorten.

In de laatste jaren neemt onze cultuur gelukkig in omvang toe. Nog steeds is Aruba echter de beide andere eilanden vèr vooruit. Doch ook hier begint in den laatsten tijd deze cultuur steeds meer de aandacht te trekken. Op *Plantersrust* zijn reeds 40 H. A. en op *Mahuma* verscheidene perceelen voor de aloë–cultuur uitgegeven. Ook op Bonaire zijn in de laatste jaren meer gronden met aloë beplant. Het ware te wenschen, dat van Gouvernementswege op Bonaire vooral in den omtrek van Rincon meer gronden met aloë in cultuur worden gebracht. Risico is er voor het Gouvt. niet aan verbonden, daar de opbrengst van den grond tegen een vasten prijs of bij opbod verpacht wordt. En op Bonaire, waar zoo weinig werk is, vinden juist in den drogen tijd veel menschen er een aardig dagloon bij.

De uitvoer onderging in de laatste jaren heel veel schommeling. De waarde van het product steeg evenwel voortdurend. Het Koloniaal Verslag geeft de volgende cijfers:

CURAÇAO

	Hoeveelheid in KG.	WAARDE
1904.......	18.000............f	252.—
1906.......	2.144............	536.—
1909.......	500............	140.—
1910.......	3.352............	1.282.—

BONAIRE

1904.......	44.751............f	2.237
1905.......	24.815............	1.240
1906.......	33.273............	1.663
1907.......	30.447............	9.134
1908.......	19.299............	5.790
1909.......	36.099............	7.220
1910.......	45.453............	9.815

ARUBA

1904.......	171.669............	f 17.166
1905.......	212.215............	21.221
1906.......	282.510............	28.251
1907.......	1.121.224............	59.545
1908.......	362.407............	92.257
1909.......	433.762............	124.232
1910.......	393.921............	111.754

Zooveel is zeker, wil men op den duur aan de concurrentie het hoofd kunnen bieden, dan moeten degenen, die op onze eilanden de aloë-cultuur in handen hebben, hun uiterste krachten inspannen, om hun product op peil te houden en zoo mogelijk te verbeteren. In geen enkel geval mogen zij zich laten verleiden om door vervalsching of knoeierij deze cultuur — een rijke bron van verdiensten—, in gevaar te brengen, zooals in vroeger jaren in den gouden tijd dezer culture soms werd in praktijk gebracht.

Berichten uit de Kolonie.

De Feestavond in den „St. Thomaskring."

Eigenlijk had deze feestavond reeds den 28 Januari ll. den dag van den H. Thomas van Aquino, den patroonheilige van de feestvierende Vereeniging, plaats moeten hebben. Wel was die dag voor de buitenwereld onopgemerkt voorbij gegaan, toch had men zijn H. Patroon niet vergeten. Dien dag waren al de leden in de kapel van 't St. Martinus-gesticht tegenwoordig bij de H. Mis, opgedragen door Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE en ontvingen de H. Communie. Door bijzondere omstandigheden was de feestviering uitgesteld en had plaats Maandagavond den 6 Febr. in de groote zaal van het St. Thomascollege. Een talrijk schare van belangstellenden, geestelijken zoowel als ouders der leden en genoodigden was reeds aanwezig, toen ten 8 uur de Apost. Vicaris de zaal binnentrad.

Het was de eerste maal dat deze Vereeniging Z. D. H. in haar midden zag, het was de eerste huldiging van het geestelijk hoofd der Missie door den St. Thomaskring. Links in de zaal prijkt het beeld van den patroonheilige te midden van planten en bloemen, waarboven de zinrijke banier uitstak.

Reeds terstond bij het binnentrede klonken de tonen van een feestmarsch ter verwelkoming van den geëerbiedigden Kerkvorst.

Daarna was 't woord aan den Zeer Eerw. Pater P. I. VERRIET, den directeur der vereeniging om Z.D.H. en alle aanwezigen een hartelijk welkom toe te roepen. In een gloedvol woord, tintelend van leven en begeestering, zette de Directeur het hooge ideaal, dat bij de oprichting van den St. Thomaskring heeft voorgezeten, uiteen, de intellectueel- godsdienstige vorming der Cur. Jongelingschap, om hen van de waarheid van het Kath. geloof tot in het diepste hunner ziel te overtuigen, en hen met een degelijke apologetische kennis toe te rusten, opdat zij in staat en bereid zouden zijn om het te verdedigen waar het pas geeft en plicht gebiedt, opdat zij in alles en ten allen tijde zonder vrees of schroom zich katholieken zullen toonen van de daad en den gloed hunner godsdienstige overtuiging doen stralen in hun handel en wandel.

Een geestdriftig applaus gaf het bewijs dat dit bezielend woord had doel getroffen.

Een cansonetta voor viool en piano zorgde voor eenige muzikale afwisseling, waarna de Z. E. Pater A. KUYPERS, kapelaan van de St. Annakerk het spreekgestoelte betrad om de feestrede te houden over „de Ware Vrijheid", die wij heden en volgende week in extenso in ons blad opnemen.

Ook het jaarverslag, waarin de Directeur een terugblik wierp op 't afgeloopen jaar, getuigde inderdaad, dat in de behandelde stoffen zoowel het nuttige met het aangename vereenigd is, en niets aan degelijkheid ontbreekt om een goeden intellectueel- godsdienstigen en zedelijken grondslag te vormen voor den lateren leeftijd der jeugdige leden. Onder de pauze werden er ververschingen rondgediend. De muziek bracht telkens nieuwe verpoozing, ontspanning en aangename afwisseling, totdat de spreker het 2de deel van zijn belangwekkende rede voortzette. Die rede was meer als een lezing gelijk ze werd aangediend.

Het was een stuk, kloeke forsche welsprekendheid, vol heldere nobele gedachten, in klaren stijl, met een logischen gedachtengang, een praktisch woord uit het hart van den priester vol praktische levenswijsheid. De redenaar heeft zijn gehoor al dien tijd weten te boeien, zoodat het niet te verwonderen was, dat na het slot het auditorium door een langdurig geestdriftig applaus uiting gaf aan zijn stille bewondering.

Ook de Jongeheeren W. en J. HELBURG S. CHAPMAN, F. KRIJT en A. LACLÉ onder de bekwame leiding van hun leermeesters FR. CANDIDUS en den Heer J. DE PALM hebben door hun verdienstelijk piano- en vioolspel blijk gegeven van meer dan gewonen muzikalen aanleg, en veel bijgedragen tot opluistering van dien avond.

Werkelijk het was een mooie genotvolle feestavond. De St. Thomaskring wint steeds meer en meer waardeering en steun en verdient het ten volle.

R. P. P. Poiesz.

Daar is weer een boekje van de pers gekomen van onzen bekenden conferencier Pater POIESZ.

Die boekjes hebben succès. En geen wonder. Alleen voor een kleinen beperkten kring werden ze gehouden. En zelfs wie ze gehoord heeft, wil ze gedrukt voor zich zien, om ze te lezen en nog eens te lezen, die gedachten in zich op te nemen, zich nog dieper te overtuigen van de redelijkheid van ons H. Geloof, zich te verkwikken aan de geestige zegswijzen, en de mooie taal en stijl te genieten.

Ook dit boekje: *Algun discursito riba Liberpensamentoe* is van dat goede soort. Het is zijn geld (10 cts) dubbel waard. Wij hopen dat het zijn weg wel zal vinden en spoedig een nieuwen druk zal noodig blijken.

Wij danken den schrijver voor het pres.-exemplaar aan ons geschonken.

Montecristo.

De Eerw. Zuster MARIA ALDEGONDA (in de wereld PETRONILIA HENDRICA FARLA) geboren te Zevenbergen 20 Dec. 1859 vierde Woensdag haar zilveren professiefeest. En bijna al dien tijd heeft Z. ALDEGONDA in onze kolonie doorgebracht, het zij in het St. Elisabeths-Gasthuis, Zaquitó, of Montecristo. De laatste 5 jaren wijdt de ijverige, onvermoeide zuster haar zorgen aan de kapel en de moeielijke verpleging der krankzinnigen in Montecristo, een werk verborgen en ongekend voor het oog der wereld, maar rijk aan verdiensten voor God. Wij brengen ook van onzen kant de jubilarisse onze hartelijke gelukwenschen en wenschen haar nog vele jaren moed en kracht tot vervulling van haar zware taak.

Toeristen.

Het was Donderdag een heele drukte en beweging in de stad. De *New-York* een prachtige boot van 576 voet lengte en 10.800 ton inhoud met ± 375 passagiers aan boord, bracht leven en bedrijvigheid.

---

ger gedaan en dat zullen ze wel altijd blijven doen, precies als van de andere West-Indische eilanden.

Sla mijn vroegere Ditjes en Datjes maar eens op, daarin heb ik zulks vaak ruiterlijk gepubliceerd, hoopte zelfs dat er tegen die wegtrek-baccil 'n serum zou kunnen uitgevonden worden.

Maar 'n exodus, en nog wel 'n *great* exodus heb ik 't nooit betiteld, heel eenvoudig omdat zulks is beslist onjuist.

J'apelle un chat un chat, en dat is je ware.

En nu die bewuste winkelkwestie.

Men betwijfelde of de stock in trade van *al* onze winkels meer beliep dan 'n totaal van f 5000.

Diende ik van antwoord, dat alleen de firma Johnson meer dan 't dubbele rijk is aan stock in trade.

Men blijft ongeloovig en glimlacht sceptisch.

Dan maar weer met *officieele* cijfers aan 't werken, dat demonstreert, slaat door, want cijfers zijn soms akelig brutaal.

De firma Henry H. Johnson verkocht in 1910:

Cash	$ 4.583.02
Amounts received monthly	4 737.02
	$ 9.320.04

Negen duizend drie honderd twintig dollar en 4 centen = Drie en twintig duizend, driehonderd gulden en 10 centen.

En op ultimo December 1910 was winkel en magazijn van H. H. Johnson nog opgepropt met goederen van allerlei aard.

Op hoeveel taxeerde men ook weer de stock of trade van *al* onze winkels?

Op vijf duizend gulden, neen geen dollars, maar hollandsche guldentjes, is not it!?

Had ik dan niet 't volste recht om te vragen wat dan toch in hemelsnaam die restende 6 winkels in magazijn hadden?!

Geen gekookte sneeuwballen, maar lantarens van Diogenes om avondwandelaars te behoeden hun nek te breken, antwoordt men hyperironisch.

Weer duidelijk dat de klassieken den schrijvers totaal onbekend zijn, want 't typische in Diogenes' doen was juist, dat ie op *klaarlichten* dag met 'n brandenden lantaarn op de boulevards van Athene rondscharrelde, dat is mij tenminste in mijn studenten-jaren zoo gedoceerd.

Maar nu alle kortswijl op zij.

Die onnoozele taxatie van 5000 pop is niet goed te praten.

Door zulk klakkeloos geschrijf *zonder schijn van bewijs* in 'n veel gelezen blad, onderteekend door mannen van positie, krijgt 't crediet van onze kooplui 'n leelijke knauw, en daartegen protesteer ik, protesteer ik in alle recht en billijkheid, en ieder man van karakter zal moeten bekennen, Jan Paul daar heb je groot gelijk in.

Ten slotte vraag ik nog 't woord voor 'n persoonlijk feit.

(U ziet de kamerverslagen spelen me door 't hoofd.)

Voor Amigoe, copieerde ik opname van regenval op 7 Sept.

„In 'n etmaal viel er in 't dorp 142, „buiten op Zeelandia 215 m.M. regenwater.

Nu wordt nota bene aan die officieele opgave ook al getornd.

Nog niet genoeg, men insinueert zelfs mogelijk geknoei bij 't regenvalmeten.

Op deez' insinuatie van zoo min allooi ga ik niet in, maar wel ontzeg ik 'n iegelijk, wien ook, 't recht bij Amigoe-lezers de minste suppositie op te wekken, dat ik met opgave van regenval en meer, gefraudeerd heb.

Officieele cijfers heb ik genoemd, die nog te controleeren zijn, en al ben ik maar 'n eenvoudig Ditjes en Datjesschrijver, mijn goede naam is mij toch nog dierbaar.

Dat 't mij niet te doen is om de waarheid, maar alleen om 'n vriend te helpen, moet ik ook al 'n paar maal slikken.

Zou 't niet rationeeler zijn, de veronderstelling te wagen, dat ik als Amigoe-correspondent verplicht was tot repliek, en dat dit zijn hulpbetoon toch eigenlijk wel wat laat komt aanzetten.

Waarschijnlijk nooit gehoord dat gezegde van de ouden Amicus Socrates etc., dat geeft anders precies mijn opinie weer.

Mij dunkt, 't is welletjes nu.

Hoop van harte, dat dat sollen met onze nobele waarheidsgodin nu toch eindelijk eens mag ophouden.

Men banteert haar te veel als 'n hanswurst.

Ook in journalistiek heeft men zekere usances in acht te nemen.

Met vergeet dit zoo licht.

Vooral als men geen replick voorziet, wordt men vaak overmoedig.

Wat soms faliekant uitkomt.

Maar dat is mijn schuld niet.

JAN PAUL.

St. Eust. 11 Jan. 1911.

Den geheelen dag rolden de rijtuigen met de toeristen af en aan, overal ontmoette men de vreemdelingen, met de camera telkens er op uit, een aardig kiekje te snappen.

Zij hebben de felle koude der wintermaanden in Amerika willen ontvluchten, doch onze tropische hitte scheen voor de meesten toch wat ongewoon. Men kon het hun aanzien, dat ze er last van hadden. Vele heeren hadden zelfs op hun tocht door de stad hun jas aan boord gelaten, en wandelden in hun hemdsmouwen door onze straten. Of de verwachting, dat de Amerikanen onze winkels zouden leegkoopen, is verwezenlijkt, betwijfelen wij.

Aan hoeden en snuisterijen is er wel wat verkocht. Zooveel wij echter reeds vernamen, werden geen amerikaansche prijzen besteed.

De verhuurders van paarden en rijtuigen zullen zeker wel de beste zaken gemaakt hebben. Vergissen wij ons niet, dan is de *New York* de langste boot die ooit onze haven binnenkwam. En het mag gezegd worden, dat zoowel het binnenkomen als uitvaren zonder eenige moeilijkheid plaats vond.

Vermelding verdient nog dat zich onder de Toeristen bevond HON. OSCARS STRAUS, uit New-York City, lid van het Hof van Arbitrage te 's Gravenhage, en in den laatsten tijd Amerikaansch Gezant te Constantinopel en vroeger lid van het kabinet van President Roosevelt. Vergezeld van den Amerikaanschen Consul bracht Mr. STRAUS een bezoek aan den Gouverneur, hetwelk door den Gouverneur beantwoord werd.

Het was een majestueusch gezicht, toen de boot, een drijvende stad gelijk, tegen half 6 's avonds de haven uitvoer.

Velen hadden zich langs den Waterkant en op het Rif toen opgesteld, en brachten de Amerikanen een hartelijke ovatie.

Het reisplan van de *New-York* is als volgt: 28 Januari uit New-York vertrokken, om den 28 Februari daar weer te keeren, worden de volgende havens aangedaan: Porto-Rico, St Thomas, Guadeloupe, Barbados, Martinique, Trinidad, La Guayra, Curaçao, Panama-Colon, Haiti, Cuba, Bahama-eilanden, New-York. De boot kwam echter direct van Trinidad zoodat La Guayra niet werd aangedaan, omdat men in Trinidad vernomen had, dat te La Guayra of Caracas gevallen van gele koorts waren voorgekomen. Het stoomschip vertrekt den 4 Maart opnieuw uit New York met een nieuwe groep toeristen, volgt dan meer geheel hetzelfde reisplan en komt dus weer op Curaçao en wel den 17den Maart.

Koloniale Raad.

In de zitting van Maandagavond werd de Ontwerp-verordening omtrent gebruik van Stoomketels in deze kolonie zonder verdere beraadslaging aangenomen. Behalve den Voorzitter en vice-Voorzitter waren slechts 5 leden aanwezig nl. de Heeren Dr. CASSERES, FORBES, PENSO, SENIOR, en DE VRIES. De drie leden, CASSERES, V. D. V. ZEPPENFELDT en FENSOHN, die aan de beurt van aftreding waren, werden herkozen. Als 2e candidaat voor den Heer CASSERES, werd gekozen de Heer ELIAS M. PENSO, als id. voor den Heer ZEPPENFELDT behaalde bij eerste stemming niemand de volstrekte meerderheid, bij 2e stemming kreeg de Heer F. I. A. V. D. DONK 2 en de Heer M. BOOM 4 stemmen. Als de 2e candidaat voor den Heer FENSOHN kwam Dr. J. P. EVERTSZ Hz. gekozen uit de bus.

Koloniale Postspaarbank.

Gedurende de maand	December.
Willemstad	f 6,613,43
2e district	109,60
3e „	100.—
4e „	23,75
5e „	56,75
Oranjestad Aruba:	1264,03
3e district „	47,60
Kralendijk Bonaire:	500,48
Rincon „	44,21
Philipsburg, St. Mart. NG.	357,—
Oranjestad, St. Eust.	101,70
Bottom, Saba	23,13
Windwardside „	16,75
Totaal:	f 9,259.23
Terug betaald:	f 4,745.55½

„Aruba Goud Maatschappij"

Wij ontvingen in dank van bovengenoemde Mij. *„het Beredeneerd Verslag van werking en den toestand van de N. V. „ARUBA GOUD MAATSCHAPPIJ". over het huishoudelijk Jaar 1 Dec. 1909 — 30 Nov. 1910.*

H. M. „Utrecht"

Donderdagmorgen keerde de *Utrecht* van zijn reis naar Bonaire terug. Er was sprake, dat heden het SS. een tocht naar Trinidad zou ondernemen, waar het ongeveer 14 dagen denkt te verblijven. Daarna worden de onderbroken schietoefeningen op Bonaire weer hervat. Misschien komt dan het lang uitgestelde bezoek aan Colon–Panama aan de beurt.

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 10 Februari 1911.

ZOUT per vat van 130 K.G.........	f 0.80
DIVIDIVI per K,G.........	„ 0.07
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.70
id. per KG. 2e kw.	„ 0.60
HUIDEN per K.G.........	„ 0.60
GEITENVELLEN per K.G.........	„ 1.20
WOL per K.G.........	„ 0,12
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„ 0.40
BEENDEREN per K.G.........	„ 0.02
STROOHOEDEN (hipijapa):	
Kwaliteit No, 1 per dozijn.........	„ 3.
„ „ 2 „ „	„ 4.50
„ „ 3 „ „	„ 5.—
„ „ 4 „ „	„ 5.50
„ „ 5 „ „ (OLA)	„ 6.50
„ „ 6 „ „	„ 7.—
„ „ 7 „ „	„ 7.50
„ „ 8 „ „ (OLA)	„ 7.50
„ „ 9 „ „	„ 10.50
„ „ 10 „ „ (OLA)	„ 9.—
„ „ 11 „ „	„ 12.50
„ „ 12 „ „ (OLA)	„ 12.—
„ „ 13 „ „	„ 15.—
„ „ 14 „ „ (OLA)	„ 15.—
„ „ 15 „ „	„ 18.—
STROOHOEDEN (latai):	
Kwaliteit X per dozijn	——
„ XX „ „	——
„ XXX „ „	——

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

94 ratten
36 muizen.

Strooboeden.

Naar wij vernemen heeft de Gouverneur van Z. E. den Minister van Koloniën de mededeeling ontvangen, dat voortaan bij de taxatie van stroohoeden, die van Curaçao in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika worden ingevoerd, rekening zal worden gehouden met de prijsopgaven, die worden gegeven door de commissie, bestaande uit den Secretaris van de Kamer van Koophandel, een koopman en een ambtenaar, daartoe door den Gouverneur aangewezen.

Onze begrooting in de 2e Kamer.

Bij de behandeling van de Surinaamsche begrooting in de 2e Kamer besprak de Heer VAN VUUREN de motieven, die o. a. geleid hebben tot de late behandeling dier begrooting in de Staten Generaal en die ook op onze kolonie van toepassing zijn:

„Ik heb behoord tot de leden die in het Voorloopig Verslag den Minister dank hebben gebracht voor de spoedige indiening van de begrooting. Ik heb dit echter gedaan in de veronderstelling dat het de bedoeling was van de Kamer om voortaan wederom die Surinaamsche begrooting te behandelen onmiddellijk na de Indische begrooting. Waar dit niet geschied is, en waarschijnlijk niet meer geschieden zal, — iets waarvoor te zeggen valt, omdat ik begrijp dat het voor den Minister onaangenaam is te gelijker tijd met zijn hoofd in Oost en West te zijn,— wensch ik te vragen, of het in die omstandigheid niet goed zou zijn te gemoet te komen aan het verlangen van de Koloniale Staten om deze begrooting geruimer tijd in Suriname in behandeling te laten. Men zal het er over eens zijn, dat het in het algemeen gewenscht is, de begrooting te behandelen zoo kort mogelijk voor het tijdvak, waarvoor zij dienen moet."

Staat het dus vast, dat voortaan onze Begrooting voortaan weer einde December in de 2e Kamer behandeld wordt, dan kan er ook niets tegen zijn, dat wij hier weer tot het oude systeem terugkeeren, nl. dat de begrooting hier *niet op het einde* van het zittingjaar van den Kolonialen Raad in behandeling komt, maar in het *begin*, dus eerst *ná* de plechtige opening van den K. R. door den Gouverneur in de maand Mei, zooals in vroegere jaren gebruikelijk was.

Tegen de lepra.

In Demerara schijnt men zeer gelukkig te zijn met de proeven tergenezing der lepra. Het volgende ontleenen wij aan de *Argosy*:

De behandeling met *Nastin* in de Leprozeninrichting Mahaica is een voortdurend en wonderbaarlijk succes, dank zij de onvermoeide pogingen van Dr. Nedd.

De hevigheid dezer vreeselijke ziekte is bij meer dan 50% der verpleegden in groote mate afgenomen, en men verwacht dat binnenkort 40 verpleegden als genezen zullen ontslagen worden. De aandacht van ons Bestuur wordt op deze mededeeling gevestigd.

De wilde Tamarinde-boom.

Een geheimzinnige plant, merkwaardig om haar werking op den haargroei bij vele dieren, is de wilde tamarindeboom van West-Indië.

Ze groeit overal langs de wegen, alsook op onbebouwde landen in tropisch Amerika in menigte. Op Jamaica en Bahama komt de plant ook voor. Daar geldt ze voor een uitstekend voedingsmiddel, dat voor het groeien der dieren zeer bevorderlijk is. Volgens de verklaringen der veefokkers in die streken krijgen de dieren na zulk voedsel op vele plaatsen of over het geheele lichaam een eigenaardig aanzien; paarden verliezen het haar, ook uit den staart; dit geschiedt ook bij muilezels en ezels. Zulke door de Jambai (zooals men de plant daar noemt) toegetakelde paarden noemt men op Bahama „Nassauer" of dieren met sigarenstaarten. Voor varkens is de kwestie niet zoo erg. Ze verliezen hun borstels en worden geheel glad, waardoor ze er zeker niet mooier op worden. Hun gezondheid lijdt daar niet onder, zooals die der andere dieren, die voor de werking dier plant gevoelig zijn, en ze blijven in een goeden voedingstoestand. Zoodra hun ander voedsel wurdt gegeven, komen ook de verloren deelen weer, de haren groeien weer aan, maar die krijgen nooit hun oorspronkelijke kleur terug, ze worden geel-wit.

Wanneer de voeding met Jambai overmatig lang duurt, dan treden ook in de hoornachtige deelen verandering in. De paarden kunnen daardoor zelfs het hoorn der hoeven verliezen. Opdat het hoorn zich ongestoord vernieuwen kan, trekt men de paarden ter bescherming schoenen aan.

Omtrent de chemische samenstelling van die plant weet men nog niets bijzonders.

Nederland en Venezuela.

In het Oranjeboek 1900—1910 werd medegedeeld dat de besprekingen in den loop van 1910 tusschen den Minister van Buitenlandsche Zaken en dr. Grisanti, afgezant van Venezuela om de diplomatieke betrekkingen met Nederland en andere landen te herstellen en de verhouding op vasten voet te regelen, geleid hadden tot een nieuw protocol, hetwelk in de maand Juni aan de Regeering der republiek is voorgelegd. Het antwoord daarop, zoo deelde destijds Minister van Swinderen mede, is nog niet ingekomen; maar kon volgens dr. Grisanti elken dag worden tegemoet gezien.

In een onderhoud dat 't *Hbld.* 17 Januari met den Minister van Buitenlandsche Zaken, jhr. mr. De Marees van Swinderen, had, deelde Z.Exc. mede, dat het antwoord op bovenbedoeld protocol thans is ingekomen.

Dit antwoord van Venezuela is zeer ongunstig. Op grond, dat zijn pogingen om de diplomatieke betrekkingen te herstellen voorloopig niet tot een bevredigend resultaat hebben geleid, heeft dr. Grisanti den Minister van Buitenlandsche Zaken medegedeeld, zijn zending als geëindigd te beschouwen en is hij onverrichter zaken vertrokken.

Suriname.

Mgr. Meeuwissen.

Z. D. H. Monseign. J. C. Meeuwissen heeft om gezondheidsredenen aan den H. Stoel ontslag gevraagd als Apostolisch Vicaris van Suriname, welk ontslag hem bij audientie van 15 Dec, ll. door den Paus verleend is.

Mr. D. FOCK.

Naar *De Nederlander* verneemt, zal mr. D. Fock, gouverneur van Suriname, in Juli van dit jaar als zoodanig aftreden en naar Nederland terugkeeren.

Dit bericht kan geen bevreemding wekken.

De heer Fock is in Juli 1908 als gouverneur naar Suriname vertrokken. Veeal wordt dit ambt niet langer dan 3 jaren door denzelfden titularis bekleed.

Zijn wij goed ingelicht, dan bestond ook bij den heer Fock reeds bij zijn benoeming tot gouverneur het voornemen niet langer dan gedurende dien tijd, dus tot Juli 1911, in de West te verblijven.

Buitenland.

De versterking van het kanaal van Panama.

Den 12 Jan. zond President Taft aan het Congres een speciale boodschap, waarin hij de begrooting voor de versterking van het Panama kanaal van $ 19,546,843 tot $ 12,475,828 terugbracht, en vroeg dat er vast $ 5.000.000 zou worden uitgetrokken om het werk te beginnen. Deze boodschap was een pleidooi voor de versterking en was vergezeld van een brief van Mr. Dickinson, Secretaris van oorlog en een rapport van de Commissie van leger- en vlootingenieurs.

Mr. Dickinson zegt in z'n brief van de voorgestelde versterkingen:

„Ze zullen de vloot vrij maken en ze in staat stellen haar wettige functies te verrichten door de vloot van den vijand op te zoeken en er zich tegenover te stellen. Ze zullen een effectief bombardement van de schutsluizen voorkomen en onze vloot de vrijheid geven zich van den eenen oceaan naar den anderen te begeven om zich tegen de vijandelijke vloot te verdedigen. Ze zullen de vernietiging of bezetting van het kanaal door den vijand voorkomen en de Vereenigde Staten in staat stellen zijn waarborg van neutraliteit tot stand te brengen."

De Commissie stelt voor de verdediging door 8 kanonnen van 14 duim, 12 van 6 en 24 van 12 duim. Dit is twee 14 duimsche en vier 12 duimsche minder dan het oorspronkelijke plan.

Ook beveelt de commissie de constructie van permanente veldschansen voor de verdediging van het kanaal en de versterkingen tegen een landaanval aan. Verder een permanent garnizoen voor de kanaal-zone, in vredestijd bestaande uit 12 companieën kust-artillerie, vier regimenten infanterie, een bataljon veld-artillerie en een eskadron cavallerie. Deze macht moet in oorlogstijd vergroot worden, naar gelang het noodig is.

Als post voor de kust-artillerie wordt aanbevolen de buurt van Balboa of Naos Perco en de Flamingo-eilanden, als post voor de infanterie, artillerie en cavallerie de hooge hellende grond beoosten het kanaal tusschen Empire en Culebra.

De begrooting sluit in $ 4,081,500 voor het emplacement der versterkingen, $ 1,966,000 voor kanonnen en vervoermiddelen, $ 1,181,188 voor ammunitie en $ 2.314,000 voor den permanenten post der landmacht.

„Het zekere bezit en beheer (van dit kanaal), zeide de President in zijne boodschap, zal bijdragen tot onzen vrede, veiligheid en voorspoed als natie."

„Volgens mijn oordeel is het 't recht en de plicht der Vereenigde Staten het werk, dat bestemd is een zoo krachtigen invloed te hebben op haar welvaart en dat ze alleen ten koste van zoo enorme uitgaven tot stand gebracht hebben, te versterken en in staat te stellen zich te verdedigen!"

Wat het Hay-Pauncefote-tractaat betreft, zeide Senator Aug. O. Bacon van Georgia „een man van rijpe ondervinding en kennis van zaken," dat het zich niet uitdrukkelijk tegen versterkingen verzet. Het erkent noch negeert het recht van versterken. Het eerste tractaat werd door Engeland verworpen wijl het dit recht toestond.

In de Kamer werd het voorstel van Taft alles behalve vriendelijk ontvangen en de schattingscommissie was niet van plan een dollar voor de bescherming van het Kanaal uit te geven. Zoo zeide o. a. Mr. Tawney, afgevaardigde van Minnesota, en hoofd der schattings-Commissie op de bewering van Mr. Fred. Huidekoper van Washington, dat de Vereenigde Staten „onvoorbereid" waren voor den oorlog die dreigde: „Zijn bewering en die van andere militaire experten bewijzen òf dat zij niet weten wat ze zeggen òf dat het geld in de laatste 10 jaar uitgegeven voor den oorlog, verkwist is. Ook beteekend het, dat om zich voor te bereiden zooals zij het willen, deze groote en voorspoedige natie bankroet zou slaan. Want, zeide hij, laten we eens zien wat we hebben uitgegeven, als we nu nog niet voor den oorlog klaar zijn. We hebben gedurende de laatste 10 jaar om ons tot den oorlog voor te bereiden alleen reeds $ 400,000,000 uitgegeven, zooveel als de geheele schuld der Vereenigde Staten op het eind van den burgeroorlog. We hebben gedurende de laatste 10 jaar om ons ten oorlog voor te

bereiden uitgegeven viermaal het geheele verlies van de Ver. Staten en Canada door vuur in de laatste 85 jaren. We hebben uitgegeven een som, waarvoor men vijf Panama kanalen zou kunnen bouwen. We hebben viermaal zooveel uitgegeven als de geheele Spaansch-Amerikaansche oorlog gekost heeft.

Als we na zooveel uitgaven nog niet klaar zijn, wie kan dan de kosten schatten die er noodig zijn om dit land gereed te maken voor den oorlog?

In een toespraak tot de Pennsylvania-Society te New-York zeide President Taft dat de Vereenigde Staten het Panama kanaal versterken moeten. Deze bewering wordt beschouwd als een der eerste „zware kanonnen," die de voorstanders der versterking zullen afvuren om de publieke opinie te beheerschen. De strijd wordt thans ernstig.

Met de publieke opinie er tegen en de opinie der beste experten om den tegenstand te steunen zullen er heel wat argumenten noodig zijn om het voorstel er door te krijgen.

Wat de begin-uitgave van $ 12.000.000 betreft, komt het velen vloot-en leger-autoriteiten voor, dat men even goed de Niagara met een steenen muur kan indammen, als voor dien prijs en zelfs voor 10 maal dien prijs het kanaal tegen elken aanval te verzekeren.

De vloot-experten zijn bereid om aan te toonen dat de voorgestelde versterkingen, vooral aan den kant van den Atlantischen Oceaan, het kanaal niet zullen beschermen tegen een aanval van slagschepen. De Gatum-sluizen liggen binnen het bereik van de kanonnen der slagschepen; schoten van kanonnen van het zwaarste kaliber kunnen Gatum bereiken van af een aanzienlijken afstand. Een ingenieur zegt, dat het kanaal niet tegen slagschepen kan verdedigd worden, zelfs al werden er meer dan 100 miljoen aan de versterkingen besteed. Hij zegt dat de groote ontwikkeling in de draagkracht der zware kanonnen, die nu 20 mijlen bedraagt, en de kromming der aarde het schip in staat stellen buiten het gezicht te blijven en toch de sluizen te vernielen, terwijl ook wanneer het schip zichtbaar zou zijn, het zijn stelling zou veranderd hebben of onder stoom zijn voor een terugschot het bereiken kon. Langs de heele Atlantische kust is laag land en kaarten van de Kanaal-zone zijn in handen van alle vreemde natiën. De juiste ligging der Gatum-sluizen is nauwkeurig bekend.

De kosten van de versterking heeft tot de meest verschillende schattingen aanleiding gegeven. Men spreekt van twintig miljoen tot een half biljoen dollars. Maak een begrooting der kosten en vervierdvuldig het dan en ge zult half genoeg hebben, is veler gevoelen.

Sommigen zijn van oordeel dat de vloot een betere bescherming aan het kanaal bieden kan dan welke versterkingen ook. Admiraal Evans verklaarde dat „één slagschip beter is dan een heele linie van forten, wijl een slagschip een beweegbare kracht is, die kan gaan waar het op 't oogenblik noodig is.

Ten gevolge van de onderhandelingen van Amerika en Cuba, zal het Cubaansche gouvernement waarschijnlijk meer land rondom Guatanamo geven. Dit zal Amerika in staat stellen om zijn positie te versterken en er een groot blijvend eskader te onderhouden ter verdediging van het kanaal.

Alle marine-autoriteiten geven toe, dat, zelfs wanneer het kanaal niet versterkt is, met een voldoend aantal oorlogschepen te Guantanamo, geen vreemde vloot zijn weg door het kanaal zou kunnen forceeren. Dit is vooral waar aan de zijde van de Pacifico. De baai van Guantanamo is misschen de mooiste haven ter wereld voor de vloot. Ze beheerscht het kanaal en de zee-ëngten er naar toe.

SPANJE

Ferrer.

Het is nu wel voorgoed gebleken, hoe onvoorzichtig de liberale wereldpers heeft gehandeld, toen zij, zonder voldoende kennis van zaken en, zich latende leiden door een blind anti-clericalisme en een ongemotiveerd geloof aan clericale kuiperijen, Ferrer voorstelde als een vrijheidsheld en martelaar. De republikeinsche fractie in de Spaansche Kamer had nl. den besten jurist van Madrid Melguiades Alvarez, tevens den schitterendsten redenaar der partij, opgedragen de behandeling der zaak in het Parlement te openen.

Na een nauwkeurige studie der proces-stukken heeft Alvarez nu echter verklaard, daarin niet de geringste juridische fout te hebben ontdekt en derhalve de zaak niet te kunnen inleiden.

Daarmede is de zaak nu wel afgedaan en is gebleken dat de Ferrer-ophemelaars zich onsterfelijk geblameerd hebben!

— Het materiaal betreffende het proces „F e r r e r" zal in 33 banden à 300 bladzijden worden gedrukt. Het omvat ook de acten betreffende den aanslag op het jonge koningspaar op 31 Mei 1906, waarbij Ferrer reeds zijdelings is betrokken geacht, dan de onlusten van Barcelona in Juli 1909 en ten slotte het proces „Ferrer" zelf.

De sociale beweging in Spanje.

Het sociaal-katholicisme in Spanje heeft in 1909 zijn stijging gehandhaafd. In cijfers uitgedrukt is ze als volgt: 255 katholieke kringen, 47 werkmanspatronaten, 556 landbouwbanken, 297 landbouwkassen, 95 vakvereenigingen, 33 verbruikscoöperaties, 29 spaarkassen, 92 vereenigingen van onderlinge hulp, 33 diocesane raden, 8 volksbibliotheken, credietbanken. De sociaal-katholieke pers is toegenomen met 17 publicaties. Totaal 60 bladen verdeeld over het geheele schiereiland.

De practische werkzaamheid der sociaal-katholieken heeft iederen dag iets tot haar voordeel te boeken. Vooral openbaart zij zich door de verbreiding der voorzorg-instituten. Het Nationaal-Voorzorg-Instituut, dat vooral werkt onder de Katholieke arbeidersvereenigingen, geeft ons de volgende inlichtingen:

Dit Nationaal-Voorzorg-Instituut, werd opgericht naar het model der Belgische pensioenkassen. Het heeft tot doel te zorgen voor werkliedenpensioenen, hoewel er sommigen zijn die zeggen, dat „vooruitzorgen" niet ligt in het karakter van ons land. De resultaten, die het eerste jaar bereikt werden zijn zoo schitterend als men in geen ander land van Europa kan aanwijzen. Als we de Belgische of Italiaansche instellingen van dezen aard met de onze vergelijken, zien we dat België het eerste jaar uitgaf 4 boekjes per millioen inwoners, Italië 14, Spanje 61. Dank aan de enthousiastische medewerking der sociaal-katholieken, die er een eer in stellen, om door woord en geschrift het herscheppingswerk van het Nationaal-Voorzorg-Instituut te ontwikkelen, nemen de inteekeningen toe. Een teekenend feit: Z. M. de Koning overhandigde, bij de inwijding van het pensionaat der Franciscanen „de Onbevlekte Ontvangenis" te Madrid de eerste pensioenboekjes aan kinderen.

Een onzer meest scherpzinnige prelaten, Mgr. Joseph Maria Salvador, bisschop van Madrid, was overtuigd, dat de parochie niet alleen is de haard en het middelpunt van het godsdienstig leven, maar van alle leven, en dat, hoe beter deze haard brandt, dit den godsdienst des te meer zal ten goede komen. Om die reden, en in om terug te keeren tot de traditioneele opvatting der Kerk: de parochie de kern van alle organisatie, richtte Z. D. H. een jaar geleden comités op van parochiale actie, in drie secties verdeeld: godsdienstige sectie, sectie van weldadigheid, sociale sectie. Deze comité's hebben twee maal per jaar vergadering. Den 20en November 1909 verschenen de voorloopige bisschoppelijke reglementen en de practische regels van kerkelijke actie, uitgegaan van de eerste vergadering. Den 29en, 30en, en 31en Dec. l.l. hield Mgr. te Madrid een tweede vergadering om van de resultaten der godsdienstige en sociale actie verslag te hooren. Het feit, dat men rekenschap te geven heeft, is een machtige prikkel tot ijver.

Om te voorkomen, dat de vergadering ontaardde in een tentoonspreiden van welsprekendheid, heeft iedere verslaggever 10 minuten het woord, tenzij aan iemand een speciale werkzaamheid is opgedragen. Betreurenswaardige toestanden worden zoo voor ieder afzonderlijk bekend. Evenals alle dichtbevolkte plaatsen is Madrid een uitgebreid gebied van ellende en onwetendheid. De naastenliefde, de organisatie en de scholen kunnen bij lange niet voorzien in alle behoeften, die zich openbaren. Het goede wat begonnen is, moet verhonderdvoudigd worden. Het meest werd aanbevolen het *Parochiaal Berichtblad*. Daardoor zullen godsdienstig en sociaal leven en actie zich ontwikkelen. De bisschop, die de vergadering had voorgezeten en ze sloot, wees op den vooruitgang, die reeds verkregen was, waarvan getuigden de avond — en Zondags-cursussen voor korten tijd geopend, de patronaten, die opgericht waren, de vertegenwoordiging, die verkregen was voor de sociale werken, en vooral het feit, dat de parochiale vereenigingen als officieel organisme werden erkend.

Wij moeten ter wille van de zeldzame belangrijkheid, de waarde en opportuniteit, melding maken van de *Regels der Katholieke Sociale Aktie*. Fray Gregorio Aguirre, Kardinaal-aartsbisschop van Toledo heeft ze 3 Januari l.l. gepubliceerd. Het doel is onze katholieke sociale beweging te centraliseeren en te kanaliseeren. Alvorens gepubliceerd te worden, zegt de Primaat van Spanje, zijn ze aan de andere bisschoppen voorgelegd, die, door ze goed te keuren, de doelmatigheid ervan bevestigd hebben. Op uitdrukkelijk bevel van Paus Pius X zijn ze ontworpen, en al zijn ze bestemd voor Spanje alleen, toch interesseeren ze de heele wereld. En inderdaad geven ze helder weer de bedoeling der Kerk om de actie één te maken overeenkomstig hare leus.

Onze K. S. A., een weinig overladen, scheen verstrooid, zonder onderling verband. Er bestond wel de nationale raad van Katholieke werkliedenvereenigingen, die vooral de kringen had ontwikkeld, die het landbouwcrediet geschapen had met behulp van de bank Leo XIII en eenige onzer sociale wetten. Maar deze nationale Raad had geen gezag, dan voor wie haar wilden erkennen. Toch kan men zeggen, dat hij, althans stilzwijgend, aan het hoofd stond van iedere sociale organisatie in Spanje. Sommigen, dat is waar, wilden er niets van weten; doch zeer ten onrechte, want mijns inziens had hij zelf geen politieke kleur, al kan men dit misschien niet zeggen van sommige leden van het leidend comité.

Sinds een jaar bestond er te Barcelona ook een Spaansch-Amerikaansche Volksbond „Accion Social Popular," met het doel de sociale actie één te maken, waartoe Pater Gabriel Palau S. J. het loffelijk initiatief genomen had. Al was deze organisatie geen oorzaak van eenig meeningsverschil, toch bestond ze naast den Nationalen Raad en het permanent comité der sociale werken, samengesteld uit de voornaamste bewonderaars der hedendaagsche sociale actie.

De instelling van een officieel centrum, belast om de K. S. A. te bevorderen, was nuttig, bijna noodzakelijk.

De leidende regels door Kardinaal Aguirre gepubliceerd, beantwoorden aan deze behoefte. De organisatie der sociale actie is onderworpen aan een Centraal Bureau, gevestigd te Madrid, en dat belast is de katholieke congressen te bevorderen, hunne besluiten uit te voeren, de katholieke leerstellingen alom te verspreiden, vooral bij den Nationalen Raad der katholieke werkliedenvereenigingen. Deze laatste zullen in verbinding treden met de diocesane raden, die in alle bisdommen moeten worden opgericht. Daardoor zal de sociale actie hiërarchisch ingericht zijn.

De diocesane raden kennen op die wijze alle werkliedenvereenigingen, die bestaan, en worden aangespoord om nog andere op te richten. Meer nog, daar de diocesane vereenigingen en de diocesane raden elkander raken in den persoon van den Bisschop, is afdwaling onmogelijk, want aan de practische leiding paart zich de doctrinaire voorlichting, zoowel op sociaal als op electoraal gebied, waarvan het program een geheel is van wenschen, uitgesproken op de congressen van Burgos en St. Jacobus van Compostella. Ik meen, dat de algemeene organisatie der sociale actie in Spanje bij die van Italië niets ten achter staat en dat deze reglementeering rijke vruchten zal afwerpen.

(*K. S. W.*)

Drukker:

B. L. BOGAERS.